

Siniša Varga:

Nakon Zaboka, ove godine otvaramo veteranske bolnice u Vukovaru i Kninu

- Svaka bolnica u Hrvatskoj imenovala je koordinatora za branitelje, više neće lutati od šaltera do šaltera - kazao je ministar u intervjuu Večernjem listu.

Foto: Marijan Sušenj/Pixsell

Autor: [Renata Rašović](#)

Uoči Božića, otkrivanjem ploče i službeno je obilježen početak rada **Veteranske bolnice Zabok** kao medicinske ustanove u kojoj se mogu liječiti ratni vojni invalidi i svi oni koji imaju braniteljski status. Nešto ranije, ministar zdravlja **Siniša Varga** posjetio je Sjedinjene Američke Države kako bi prikupio dragocjena iskustva i primjere dobre prakse u pružanju zdravstvene skrbi veteranskoj populaciji, u čemu je SAD najučinkovitija država u svijetu.

Koje ste američke institucije posjetili?

Obišli smo veteransku bolnicu u Washingtonu i posjetili upravu tamošnjeg ministarstva veterana. Amerikanci su pri prepoznavanju potreba veteranske populacije, na sreću ili na žalost, mnogo iskusniji nego Hrvatska, zemlja koja sudjeluje u oružanom konfliktu otprilike svakih deset godina.

Kako je organiziran tamošnji sustav veteranskih bolnica?

Imaju različite veteranske bolnice: one koje su potpuno orijentirane na veteransku populaciju, poput one u Washingtonu koju smo posjetili, ali i bolnice poput centra u Chicagu koji je mješovita tipa, prima i civile. Postoje i bolnice u kojima ne primaju opću civilnu populaciju nego samo obitelji veterana.

Na koji ćete način nove spoznaje primijeniti u radu naše veteranske bolnice i uopće u skrbi za veterane?

Američko iskustvo je pokazalo, i to je preporuka koju su nam dali, da određene odjele ili segmente bolnica, gdje je god to moguće, izdvojimo samo za braniteljsku populaciju. To je ono što mi trenutačno razmatramo kako bismo precizno uvidjeli u kojim prostorijama, uz kakvu opremu i uz koje osoblje pristupiti braniteljskoj populaciji. Ono najznačajnije novostečeno iskustvo, gdje smo stvarno išli u detalje, dobili smo u vezi sa specifičnim potrebama braniteljske populacije u odnosu na ostalo civilno stanovništvo. Kada dosegne određenu dob, ta populacija iziskuje zasebnu jedinicu, zasebni odjel gdje se onda branitelji ne miješaju s civilima. Zabočka bolnica u tom smislu kreće kao pilot-projekt, a tijekom godine otvorit ćemo još dvije takve, posebne veteranske bolnice. Riječ je o bolnicama u Kninu i Vukovaru.

Dok ne dočekaju veteranske bolnice, što se za njih može učiniti u “običnim” bolnicama?

Tražili smo da svaka bolnica u Hrvatskoj – opća, regionalna i klinička – mora imenovati koordinatora za braniteljsku populaciju. Tome smo pristupili vrlo ozbiljno jer ne smijemo raditi diskriminaciju po bilo kakvoj osnovi u odnosu na druge hrvatske građane. Braniteljska populacija ima svoje specifičnosti koje se moraju prepoznati, nešto slično kao kad vidimo natpis nad šalterom da trudnice i invalidi imaju prednost. Branitelji na ovaj način, međutim, ne bi imali prednost na šalteru: ne želimo ići tim putem jer se u prošlosti pokazalo da je to faktor koji odbija u odnosu na civilno stanovništvo, no zato ćemo imati koordinaciju za braniteljska pitanja, pa neće lutati od šaltera do šaltera. Kad se branitelj obrati bolnici iz bilo kojeg razloga, priskače koordinatori i upućuje ga kada se i kome treba javiti, u koju ambulantu. Na taj način, vjerujem da će i sve druge, ne samo veteranske bolnice, pokazati povećani stupanj senzibiliteta prema braniteljima.

Koje ste sličnosti, a koje različitosti uočili u veteranskim populacijama SAD-a i Hrvatske?

Imaju dosta novih veterana i njihova je populacija, za razliku od naše, zastupljena vrlo široko i šaroliko. Osim što Amerikanci imaju i brojne izrazito stare veterane iz Drugog svjetskog rata, Korejskog i Vijetnamskog rata, tu su i veterani iz oba Zaljevska rata i Afganistana. Stoga imaju i veteransku populaciju vrlo mladih ljudi, 20-godišnjaka, pa do 80, 90-godišnjaka. Naravno da na taj način imaju drukčiju situaciju nego Hrvatska jer većina naših branitelja danas je u svojim odmaklim 40-ima, blizu 50-ima. U toj dobi polako obolijevaju i od bolesti koje više nemaju izravne veze sa sudjelovanjem u Domovinskom ratu, dolazi do pojave bolesti koje se javljaju u toj dobi. U obolijevanju naše populacije primat preuzimaju kronične bolesti i time se, nakon prvih sistematskih pregleda koji će pokazati koje su najveće tegobe branitelja, trebamo baviti.

Mogu li nam Amerikanci pomoći pri edukaciji medicinskog osoblja?

S obzirom na to da veteranska bolnica u Chicagu kao “mješovita” tretira i branitelje i civile, dogovorili smo se da će naši liječnici, koji će se u Zaboku baviti braniteljskom populacijom, otputovati k njima. S obzirom na to da je takvo putovanje prilično skupo, a ne želimo da idu na vikend nego da ostanu barem nekoliko tjedana kako bi ušli u poslovne procese, pokušavamo naći novac. Nadam se da ćemo to uspjeti uz pomoć projekta povezanog sa Svjetskom bankom, a usmjerenog na poboljšanje kvalitete zdravstvene skrbi u Hrvatskoj. Također imamo dogovor sa švedskom vladom za edukaciju nekoliko naših kirurga koji bi se išli educirati specifično za rješavanje problematike dekubitusa. Nažalost, visok je postotak naših pacijenata s dekubitalnim ranama, a to iziskuje kirurško liječenje koje je prilično specifično. Švedska ima vrhunske stručnjake u tom području, pa bi na taj način Zabok postao centar za rješavanje pitanja dekubitusa, što je posebno važno za naše stopostotne ratne vojne invalide, kao i za civilnu populaciju.

S obzirom na to da sva istraživanja pokazuju da hrvatski branitelji trebaju pojačanu zdravstvenu skrb, što još Vlada poduzima?

Radimo dvostruki posao: s jedne strane izdvajamo posebnu zdravstvenu ustanovu, onu u Zaboku, a uskoro u Vukovaru i Kninu. S druge strane, ruku pod ruku s nama idu i nastojanja Ministarstva branitelja usmjerena na otvaranje veteranskih centara poput onoga u Lipiku.

U kojoj je mjeri Veteranska bolnica Zabok zaživjela i kakav je odaziv branitelja?

Velik, od početka. Već je u prvih tjedan dana 60 branitelja došlo koristiti usluge bolnice. Prilikom otvaranja prošlog tjedna obišli smo odjel kardiologije. Tamo smo zatekli branitelja iz Virovitice koji je umjesto u tamošnju Opću bolnicu došao u Zabok. Bio je vrlo zadovoljan pristupom prema njemu kao branitelju pa je kazao da osjeća ono što dosad nije osjetio u drugim bolnicama. Osoblje je vrhunsko, ljubazno prema braniteljskoj populaciji što, nažalost, nije bio slučaj u drugim bolnicama. U to su se osvjedočili i Đuro Glogoški i drugi branitelji, jer ih se nije doživljavalo s dužnim poštovanjem koje zaslužuju. U zabočkoj bolnici to nije slučaj a, kao što sam rekao, uz pomoć koordinatora u svim bolnicama želimo da se poštovanje prema braniteljima digne na tu razinu.

Zaključimo – može li se uopće uspoređivati hrvatsko i američko zdravstvo?

Problem američkog zdravstva prelijeva se i na problem veteranske populacije. S obzirom na to da oni nemaju primarnu zdravstvenu zaštitu, nerijetke su situacije da veteran mora putovati 300, 400 kilometara po lijek. Nakon povratka iz SAD-a, shvatio sam da ima mnogo stvari koje Amerikanci mogu naučiti i od nas.

Treba manje ulagati u cigle, a više u ljude

Prilikom posjeta Veteranskom medicinskom centru u Washingtonu uočio sam racionalnost do maksimuma: bolnički kreveti, zidni oblozi, kolica i sl. nisu od najskupljih materijala. Primijetio sam i niže stropove i uske hodnike jer rade na energetskej učinkovitosti i žele što bolje iskoristi prostor pa je na hodnicima prilična gužva. Ta racionalnost stoga dopušta da se više ulaže u opremu i ljude, a ne u crjepove i cigle, a to je ono zbog čega ja uvijek prigovaram hrvatskom zdravstvu, da smo uvijek grandiozni kad je riječ o prostoru, a onda zapnemo na edukaciji osoblja.